

Tutustumis- ja työseminaarimatka / Dalarnas forskningsråd (DFR), Falun

16.-17.5.2002

Dalarnas forskningsråd (DFR) / Falun

Dalarnas forskningsråd on yksi vanhimmista alueellisista tutkimuslaitoksista Ruotsissa. Se on perustettu 1981 tarkoituksena vahvistaa tutkimus- ja kehitystyötä Taalainmaalla, jossa ei ollut yliopiston tai korkeakoulun tutkimusresursseja. DFR on alunperin ollut tiiviissä yhteydessä Maakäräjiin (=lääni) joka osallistuu myös organisaation rahoitukseen. DFR:n toimintaa ohjaa hallitus, jossa on puheenjohtaja ja kuusi jäsentä. Hallituksen jäsenistä kaksi on tieteellisesti orientoitunutta ja neljä edustaa alueellisia toimijoita ja kysymyksen asettelua. Perusrahoitus tulee edelleen läänistä, kunnat osallistuvat rahoitukseen asukaslukunsa mukaan ja lisäksi laitoksen budjetti koostuu hankerahoituksesta ja se rakentuu projektiorganisaatiotyyppisesti. Tutkimus- ja kehittämistoiminnassa DFR on verkottunut alueen kuntiin ja muihin paikallisiin toimijoihin sekä laajemmin korkeakoulujen ja yliopistojen osaamiseen. Erityisesti alueen kunnat ovat panostaneet yhteistyöhön DFR:n kanssa toiminnallisesti. Laitoksen harjoittama tutkimustoiminta on luonteeltaan soveltavaa ja siihen sisältyy kehittämistyö, jossa korostetaan ammatillista oppimisprosessia ja tiedontuotantoa.

DFR on profiililtaan alueellisesti orientoitunut ja sitoutunut maaseudun kehittämiseen. Elinkeinoelämän muutokset ja alueen tulevaisuuden turvaaminen loivat perustan toiminnalle. Osana ruotsalaista FoU (vain ifon ja äldren osalta, samhällsförändring on fousa täysin riippumatonta) rakennetta DFR:n toiminnassa ja erityisesti vanhusfoorumin hankkeistuksessa näkyvät myös valtakunnalliset keskushallinnon (Socialtyrelsen) linjaukset. Toiminnallisesti DFR on organisoitunut kolmeen teemakokonaisuuteen joihin henkilökunta rekrytoituu;

- ÄldreForum tarkoituksena on ikäihmisten aseman parantaminen sekä vanhustyön työkäytäntöjen ja palvelujärjestelmän kehittäminen. Teemassa on kolme aluetta; Vård och omsorg i of-fentlig regi, Informell och frivillig omsorg ja Äldres levnadsvillkor
- IFO forum keskittyy sosiaalialan yksilö- ja perhekohtaisten työmenetelmien ja palveluiden kehittämiseen. Teeman mukaisesti toiminnassa painottuvat asiakaslähtöinen sosiaalityö, toimijoiden välinen dialogi sekä ammatillinen oppiminen. IFO forumin toimintaa ohjaa ja jäsentää kuntien ”ifo-johtajien” referenssiryhmä.
- Samhällsförändringar i ett regionalt perspektiv tarkoituksena on kehittää ymmärrystä talouden ja sosiaalisen ympäristön muutoksista alueen elinkeinoelämän ja asukkaiden näkökulmasta. Ohjelma on alkuperäinen dfr:n teema-alue, aluemaantieteellisesti (samhällsgeografisk), kulttuuri- maantieteellisesti (kulturgeografiskt) ja historiallisesti painottunut sateenvarjohanke.

Tutkimus- ja kehittämistoimintaa täydentää DFR:n laaja julkaisutoiminta sekä DFR:n lehti, joiden kautta laitos välittää ja levittää tutkimus- ja kehittämistoiminnan tuloksia ja muista ajankohtaisista uutisista. DFR on juurevasti toimintaympäristönsä ja alueeseen ankkuroitunut tutkimus- ja kehittämistyön osaaja, jonka kulttuurista paikallisuutta rikastuttaa toimiston sijainti Selma Lagerlöfin kirjallisen aktiiviajan asuinympäristössä.

<http://www.dfr.se>
email: Info@dfr.se

Kooperativ Utveckling i Gävleborg

= Gävlessä toimiva taloudellinen yhdistys. Se toimii yhteistyössä läänin kuntien ja Landstingetin kanssa, jotka ovat sen jäseniä ja omistajia. Ruotsissa on vastaavia yhdistyksiä yhteensä 24. Yhdistyksen päätavoite on toimia aloitteentekijänä, innostajana ja tukijana paikalliselle ja alueelliselle kooperatiiviselle toiminnalle läänissä. Yhdistys informoi, antaa neuvoja, saattaa yhteen toimijoita, kouluttaa ja auttaa alkuun kooperatiivisen toiminnan käynnistämisessä.

Kooperatiivinen toiminta tähtää vapaaehtoistoiminnan, kolmannen sektorin toimijoiden ja sosiaalitalouden osuuden vahvistamiseen sosiaalipalvelujen tuottamisessa sekä työtilaisuuksien järjestämiseen. Kooperatiivinen yhdistys tarjoaa asiantuntija-apua lisääntyneeseen mielenkiintoon järjestää palveluja ihmisten erilaisiin tarpeisiin yhteistyössä ja yrityksiksi organisoitumalla julkisen sektorin ulkopuolella. vai rinnalle tuottamaan täydentäviä palveluja???

Gävleborgissa sosiaalitalous on määritelty yhteisnimeksi yrityksille ja järjestöille, jotka jäseniinsä tukeutuen toteuttavat taloudellista toimintaa, jolla on yhteiskunnallista merkitystä. Taloudellinen toiminta on väline jäsenten mielenkiinnon ja yhteiskunnallisten tavoitteiden toteuttamiseksi. Sosiaalitalouteen katsotaan kuuluvan yksityisen ja julkisen välille asettuva toiminta, joka perustuu ihmisiin eikä pääomaan.

Sosiaalitalouden merkitys on kasvanut Ruotsissa niin kuin Euroopassakin. Ruotsalaisen määrittelyn mukaan sosiaalitalous käsittää organisoitua toimintaa, jolla on ensisijaisesti yhteiskunnallinen tavoite ja joka organisatorisesti on vapaa julkisesta sektorista. Sisällöllisesti sosiaalitalouden toiminta voi olla hyvin vaihtelevaa. Esimerkiksi Gävleborgissa toiminnan sisältöä on luotu lukuisten ideatapaamisten avulla. Gävlessä järjestettiin 7. eurooppalainen konferenssi The Social Capital of the Future 7-9.6.2001.

e-mail: office@kooputv-gavleborg.se
<http://www.kooputv-gavleborg.se>
<http://www.kooperativutveckling.org>

Falunin sosiaalitoimen näkökulma henkilöstön koulutukseen, tutkimukseen sekä kehittämiseen yhteistyössä DFR:n kanssa.

Ruotsissa on valtakunnallisella tasolla meneillään sosiaalityön kehittämistä, uudistamista ja sosiaalityöntekijöiden asemaan vaikuttamista. Falunin sosiaalitoimessa on paikallisesti laadittu ohjelma henkilöstön ja johtamisen kehittämistä. Pitkään työssä olleille sosiaalityöntekijöille uralla etene-
misen mahdollisuudeksi aletaan tunnistaa myös asiantuntijaksi kehittyminen omalla työalueellaan.
–Myös niin, että se vaikuttaa palkkaukseen. Omassa työssä kehittäminen ja ammatillinen oppiminen on sosiaalitoimen ja DFR:n yhteistyöaluetta.

Keskeinen yhteistyöfoorumi kuntien ja DFR:n kesken on jo edellä mainittu IFO-foorumi (individer och familjeomsorg), joka käsittää sosiaalitoimen yksilö- ja perhehuollon alueen. IFO-foorumin työskentelyn viisi teema-aluetta ovat toimeentulotuki, päihdehuolto, lastensuojelu, arviointi sekä henkilöstö & tutkimus- ja kehittämistoiminta. Työssä kehittymistä tukevia yhteistyömuotoja teema-alueista ovat DFR:n järjestämät seminaarit, kollegiaalinen ja oppimisen näkökulma esim. projekteissa sekä työnohjaus ja konsultaatio. Esimerkkejä edellä mainituista ovat seminaari ”Köyhyyden psyykkisistä vaikutuksista”, sosiaalityöntekijöiden reflektointiryhmä ja ”oppiva tutkimus”- kolle-

gojen keskinäisenä työnsä tutkimisena. Arviointi ja laatu ovat Ruotsissa selvästi esillä, koska sosiaalitoimella on velvoite arvioida toimintaansa. Sosiaalipalveluiden tuottamisen arvioinnissa asiakaslähtöisyys ja henkilöstö osaamisen arviointi nousivat vahvasti esille.

Falunin sosiaalitoimen näkökulmasta yhteistyön tuomia hyviä asioita ovat olleet esimerkiksi:

- mahdollisuus tehdä vertailuja kuntien kesken ja oppia toisiltaan
- lääninsisäinen verkosto, jota voi käyttää henkilöstön rekrytoinnissa, arviointikysymyksissä tai uusien asioiden edessä
- mahdollisuus löytää lainsäädäntöön uusia näkökulmia, keskustella.

Kaiken kaikkiaan IFO-foorumin toiminnan etuina pidettiin toiminnan käytännönläheisyyttä, helppoa saavutettavuutta, luotettavuutta ja pätevyyttä, innostavuutta, koordinoitua ja verkostojen luomista, hyvien käytäntöjen, ideoiden ja osaamisen välittämistä, matalia kustannuksia ja rakenteen luomista kehittämistyölle.

Kaikkien kuntien osallisuus DFR toiminnassa todettiin tärkeäksi ja erityisesti pienten kuntien palaute on ollut selkeän positiivinen. Kuriositeettina mainittakoon sosiaalijohtajien järjestäytyminen yhdistykseksi, joka on valtakunnallinen sosiaalialan keskustelu- ja kehittämisfoorumina (Föreningen Sveriges socialchefer).

Osoite: Socialtjänsten, Falu Kommun, 791 83 Falun

Puh. +46 23 87 000

Sosiaalijohtaja email: Ulf.Johansson@adm.falun.se

<http://www.socialchefer.org>

Osallistujat:

Peter Granholm, socialdirektör, Jakobstad

Gunborg Jakobsson, professor, Österbottens högskola

Matti Kaivosoja, perusturvajohtaja, Kokkola,

Juha Karvala, sosiaalijohtaja, Vaasa

Pirkko Vartiainen, professori, Vaasan yliopisto

Ilmari Ylä-Autio, toimialajohtaja, Seinäjoki

Harri Jokiranta, kehittämissuunnittelija, Etelä-Pohjanmaa, SONetBOTNIA

Pirjo Knif, kehittämissuunnittelija, Keski-Pohjanmaa, SONetBOTNIA

Tuula Mulju, kehittämissuunnittelija, Pohjanmaa, SONetBOTNIA

Leena Niemi, kehitysjohtaja, SONetBOTNIA

Ulla Salonen-Soulié, koulutusjohtaja, NOPUS

Minna Kivipelto, projektipäällikkö, Seinäjoen ammattikorkeakoulu SoTe-yksikkö